

χλιών και άλλων όστρακοδέερμων ζώων. Τὰ φέροντα δὲ κέλυφος άσβεστολιθικόν ριζόποδα εἶνε άπαντα ζῶα θαλάσσια καὶ εἰς τοσαύτην ἐν τῇ θαλάσῃ άναπτύσσονται ποσότητα, ὥστε μετὰ θάνατον σχηματίζουσιν ἐπὶ τοῦ πυθμένος αὐτῆς παχέα στρώματα ἰλύος. Πρὸ πολλῶν δὲ ἐτῶν (1) εἶνε γνωστόν, ὅτι τὰ ζώφια ταῦτα άποτελοῦσιν οὐσιώδες συστατικόν τῆς ἰλύος τοῦ βυθοῦ βαθυτάτων θαλασσῶν (4000 μέτρων), άχρι τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἠλιακῆ άκτις δύναται νά φθάσῃ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου πελωρία ἐνεργεῖ θλίψις (ἐπὶ ἐν' εἰς τετρ. μέτρου 10 ἑκαστομ. χιλιόγρμ.). Ἡ ἰλὺς αὕτη ἔχουσα χρομα ὑποκίτρινον ἢ ὑπόρχιον, ζηραιομένη καθίσταται ὁμοία πρὸς κιμωλίαν καὶ ὑπὸ τὸ μικροσκοπίον ἐμφανίζεται ὡς συνισταμένη ἐκ λειψάνων διαφόρων τρηματοφόρων (ιδίως Globigerina, Orbulina καὶ άλλα), ὧν άλλα μὲν εἶνε κλιῶς διατετηρημένα, ἕτερα δὲ τεθραυσμένα καὶ προσβεβλημένα ὑπὸ τῆς διαθρωτικῆς τῆς θαλάσσης ἐνεργείας. Συμπεραίνουσι δὲ οἱ ζωολόγοι, ὅτι τὰ παράδοξα ταῦτα ζώφια εἶνε ζῶα νηκτά, βιοῦντα ἐν τῷ θαλασσίῳ ὕδατι, ὧν μετὰ θάνατον τὰ κελύφη βυθίζόμενα συλλέγονται ἐπὶ τοῦ βυθοῦ ὡς ἰλὺς μετὰ άκτινοφόρων (Radiolaria), κοκκολίθων, κοκκοσφαιριῶν, ραβδί λίθων καὶ ραβδιοσφαιριῶν. Ἐκ τούτων τὰ άκτινοφόρα, συγγενῆ ὄντα τῶν τρηματοφόρων, καὶ βιοῦντα ἐν τῇ θαλάσῃ, συνίστανται ἐπίσης ἐκ πρωτοπλάσματος, ὅπερ ὅμως περιβάλλει κέλυφος ὀξυπυρριτικόν, φέρον λεπτάς άκάνθας ἢ άκτίνας. Οἱ κοκκόλιθοι δὲ καὶ τὰ ἐπίλοιπα τῆς ἰλύος τῶν θαλασσῶν συστατικὰ χημικῶς συνίστανται ἐξ ὀξυανθρακικῆς άσβέστου, ἔχουσι δηλ. τὴν αὐτὴν χημικὴν σύστασιν, ἣν καὶ τὸ μάρμαρον. Ἐκ τούτων οἱ μὲν κοκκόλιθοι, ὧν πολλοὶ συνηνωμένοι σχηματίζουσι κοκκοσφαίρας, ὁμοιάζουσι πρὸς μικροὺς δίσκους, φέροντας ἐν τῷ μέσῳ πυρῆνα, οἱ δὲ ραβδόλιθοι εἶνε ραβδοειδῆ τινα ἐξ άσβέστου σωμάτια, συνηνωμένα πολλὰ ὁμοῦ εἰς ραβδοσφαίρας.

(ἔπεται)

Η ΕΘΝΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΗΣ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ὑπὸ Χ. Π. ΚΟΥΓΛΟΥ ἰατροῦ

Ἐπάντησις εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Α. Philippson

(Συνέχεια τοῦ προηγ. φύλλου)

Ἄλλὰ πλὴν τούτων, ἡ κατάληξις ἴση ἔχει ἐπίσης τὴν καταγωγὴν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν προφορὰν τοῦ κ πρὸ τῶν φωνῶν ι καὶ ε. Ὡς γνωστόν οἱ πλεῖστοι τῶν Πελοποννησίων καὶ ιδίως οἱ Ἀρ-

κάδες, οἱ Μινιάται οἱ Νῶνακροιδεῖς, οἱ Φελλοῖται, οἱ Αἰγειράται κτλ. τὸ κ πρὸ τῶν φωνῶν ι καὶ ε προφέρουσιν ὡς τσ οἶον κύριε-τσύριε, καὶ-τσαί, ἐκεῖνος-ἐτσεῖνος, κατόικα-κατοῖτσι, παιδάκι-παιδάτσι, κοιλιά-τσουλιά, σκυλί-στουλί, κεραμίδι-τσεραμίδι, κικίδι-τοῖτσιδι κτλ. διὰ τοῖτον νὰ μὴ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ χωρία Καστρίτσι λ. χ. Μουλάτσι, Μοστίτσι, Βερούτσι, Καράτσι, Τσεραμιόν, Τσερνίτσα (δ. Βουρῶν) κτλ. ἐκαλοῦντο πρότερον Καστρίκι-ον, Μουλάκι-ον (μικρὸς νόθος), Μοστίκι-ον, Βερούκι-ον, Καράκι-ον, Κεραμιόν, Κερυνίτσα, ἢ ἀρχαία Κερύνεια κτλ. ὅπως σήμερον, κατὰ τὴν καθαρῆουσιν δῆθει προφορὰν τοῦ κ λέγομεν Λοιδωρία, Γαρόκι, Μαυρίκι, Μπονίκι, Λουτράκι, Καλαμάκι, Μπεγουλάκι, Σκαμνάκι, Μαζαράκι, Πουγκάκι, Πηγαδάκι, Βουνάκι, (ὅπερ οἱ ἐγγχώριοι Νῶνακροιδεῖς προφέρουσι Βουνάτσι καὶ Βουνασιότιν τὸν κάτοικον), Λεοντάκι (ἐν Οἰτύλῳ, ἐνθα προφέρουσι Λεοντάτσι), Σκαφιδάκι κτλ; Εἶπον δ' ἀνωτέρω κατὰ τὴν καθαρῆουσιν δῆθει προφορὰν τοῦ κ, διότι μοι φαίνεται λίαν πιθανὸν ὅτι τὸ κ ἐπροφέρετο καὶ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, πρὸ τῶν φωνῶν ι καὶ ε, ὡς τσ, διόπερ καὶ οἱ Λατίνοι, οἱ παραλαβόντες τὴν προφορὰν τῶν στοιχείων ἀμέσως παρὰ τῶν Ἑλλήνων, Cyrillus λέγουσι τὸν Κύριλλον, Cicero τὸν Κικέρωνα, Caisar τὸν Καίσαρα, Cyrus τὸν Κύρον, Cyrtha τὴν Κύρρα (τῶν Δελφῶν ἐπίγειον), Centaurus τὸν Κένταυρον, centrum τὸ κέντρον κτλ. Τὴν ἰδέαν ταύτην ἐνισχύει ἐτι μάλλον καὶ ἡ γνώμη τοῦ κ. Philippson καὶ πολλῶν ἄλλων φρονούντων, ὡς ἐν τοῖς ἐπομένοις ρηθῆσεται, ὅτι οἱ Τσάκωνες διετήρησαν τὴν καθαρῆουσιν Ἑλληνικὴν προφορὰν καὶ γλώσσαν, διότι ἐλάχιστα ἢ οὐδόλως ἀνεμίγησαν μετὰ τῶν Σλαύων. Καὶ οὔτοι λοιπὸν τὸ κ πρὸ τῶν φωνῶν ι καὶ ε προφέρουσιν ὡς τσ, ὡς λ. χ. τὸν καιρὸν λέγουσι τσαιρέ, τὸ κόκκινον-κότσινον, τὸ καί-τσαί. ἐτι δὲ καὶ τὸ ὅτι προφέρουσιν ὅτσι καὶ τὸ διότι γιατί, ὡς ἐν οἰκείῳ τόπῳ δειχθήσεται, ἐκ τῶν δημοσιευθισομένων τσακωνικῶν ἐπιστολῶν.

Ἄλλὰ χάριν τοῦ κ. Ph. παραδεχόμεθα πρὸς στιγμὴν ὅτι πράγματι τὰ χωρία τὰ φέροντα τὰς προμνησθείσας καταλήξεις, εἰσὶν ἅπαντα σλαβικὰ ἰδρύματα. Πόσα τοιαῦτα ἀπαντῶσιν ἐν τῇ Ἡλείῳ καὶ Ἀρκαδίῳ, ἐνθα ἰδίως ἐγκατέστησαν οἱ Σλαῦοι κατὰ τοὺς φιλοσλαύους; Ἐν μὲν Ἡλείῳ 4, τὰ ἐξῆς: Λουκάβιτσα (δ. Πηνειῶν), Καλίτσα καὶ Κουκουβίτσα (α) (δ. Ἥλιδος) καὶ Μοστενίτσα (δ. Λαμπείας), οὐδὲν δ' εἰς ἰβα λήγον. Ἐν δὲ τῇ Ἀρκαδίῳ 21, τὰ ἐξῆς: Κερασίτσα (δ. Τεγέας), Ζαράκοβα, ἐκ τῆς σλαβικῆς λέξεως Ζάραξ-ακος, Ἀρκαδιστὶ ἀντὶ Χάραξ-ακος, καὶ Χρυσοβίτσι, ἐκ τῆς σλαβικῆς λ. χρυσός (δ. Φαλάνθου), Στεμνίτσα καὶ Μουλάτσι (δ. Τρικολῶνων), Βαλτέτσι καὶ Μπαρμπίτσα (Ἀλβανικόν) (δ. Βαλτετσίου), Ζάβιτσα, ἐκ τῆς σλαβικῆς λ. Ζαβός=

(α) Κ ο υ χ ο ὄ θ η ς ἐν τῇ καθωμιλημένη γλώσσῃ λέγεται ὁ ἀνόητος, ὁ κουτός καὶ Κ ο υ χ ο υ β ῖ ν α ἡ ἀνόητος κτλ. γυνή.

Σημ. (1) Κατὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ πρώτου ὑπερανταντίου καλωδίου ἐγνώσθη ἡ ἰλὺς αὕτη, ἀκολούθως δὲ κατὰ τὰς ἐπιστημονικὰς ἐκδρομάς τῶν πλοίων Challenger, Gasella καὶ Usucarota.

Σαβός, (δ. Θυρέας), Ζέρζοβα και Ζυγοβίστι, ἐκ τῆς σλαυϊκῆς λ. Ζυγός (δ. Δημοτσάνης), Τοπόριστα (δ. Κλείτορος), Ἐγκλένοβα (δ. Γόρτυνος), Μπρατίτσα [Ἀλβανικὸν] (δ. Ἡραίας), Γρανίτσα (μικρὰ Γράνα) καὶ Νεμνίτσα (δ. Νυμφασίας), Καμινίτσα, ἐκ τῆς σλαυϊκῆς λ. Κάμινος (δ. Μυλάοντος) (α), Βροβίτσα, Βυζίτσι, ἐκ τῆς σλαυϊκῆς λ. βυζι (β) καὶ Ἀλβανίτσα (γ) (δ. Τροπαίων), Δίδροτσα καὶ Καρδαρίτσι (δ. Ἐλευσίνος). Περιεργον δ' εἶνε ἐν τούτοις ὅτι ἐν Ἠλείᾳ τὰ πλείονα τῶν φερωνύμων χωρίων φέρουσι τουρκικὰ ὀνόματα, οἷον Μουσουλάμπη, Σαμπάναγα, Σελήμ-Τσαούση, Σουλεϊμάναγα, Ἀλῆ-τσελεπῆ, Δερεβις-τσελεπῆ· ἐτι δὲ καὶ ἐν Τεγέᾳ οἷον Ἰμβραῆμ-ἐφέντη, Μειμέταγα, Ὁμὲρ-τσαούση, χωρὶς ἐν τούτοις οἱ Τοῦρκοι, οἱ πράγματι κυριαρχήσαντες τῆς τε Πελοποννήσου καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος, ν' ἀξιώσιν ἐντεῦθεν ὅτι ἐξετούρκευσαν τὸν πληθυσμὸν τῆς χώρας. Τίς οἶδε δὲ ἐάν, μετὰ πάροδον χρόνου μακροῦ, νέος τις Philippson, διελευσόμενος τῶν Πατρῶν καὶ ἐπισκεψόμενος τὸ ἐπὶ τοῦ «Ρηγανοκάμπου» κτῆμα τῆς Γερμανικῆς οἰνοποιτικῆς ἐταιρίας, τὸ ὀνομασθὲν ὑπὸ τῶν κτητόρων Gutland, δὲν ἰσχυρισθῆ ὅτι Γερμανοὶ κατώκησαν τὴν χώραν ὡς κατακτῆται καὶ ἐξεγεργάνισαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς.

* *

Ἐὰν δέ, κατὰ τοὺς φιλοσλαύους καὶ τὰ εἰς *αιρα* καὶ *ιρα* λήγοντα ὀνόματα τόπων εἰσι Σλαυϊκά, τότε βεβαίως καὶ αἱ Ἰταλικά πόλεις Modena, Bolsena, Καπίννα (Civitella) κτλ. εἰσι σλαυϊκὰ κτίσματα, ὡς καὶ ἡ Κυλλήνη (νύμφη, ὄρος, πόλις), ἡ Κεστρίνη (ἀπὸ Κέστρου υἱοῦ τοῦ Ἐλένου βασιλέως τῆς Ἠπείρου), ἡ Νεστάνη ἢ Νέστανά ἐν Μαντινείᾳ ἐνθα νῦν τὰ Τοκπιανὰ ἢ Βόωνα τοῦ Πόντου, ἡ Βολβιτίνη τῆς κάτω Αἰγύπτου. Ἐτι δὲ καὶ τὰ σημερινὰ χωρία Ἀλωνίσταινα, ἢν ὁ Σ. Βυζάντιος λέγει σύνθετον ἐκ τοῦ «Ἄλων στενός, ἢ Καρύταινα, ἢν ὁ Solling (γ) παρᾶγει ἐκ παραφθορᾶς τῆς λέξεως Γόρτις-Γορύταινα-Καρύταινα, τὰ Σκόρτα ἐκ τῆς αὐτῆς λέξεως Γόρτις-Σγόρτα-Σκόρτα, ἢ Βυτίνα ἐκ τῆς λ. βυτίον), ἡ Βελλίνα (ἢ ἀρχαία Πελλήνη) ἐν τῷ δ. Κορίνθου, ἡ Εὐρωστίνα (ὄρος καὶ δῆμος ἐν Κορινθίᾳ) κτλ.

Οἱ ξένοι ἀγνοοῦντες ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ σύζυγος μετὰ τὸν γάμον ἀποβάλλει τὸ κύριον αὐτῆς ὄνομα καὶ ὀνομάζεται ἀπὸ τοῦ ὀνόματος ἢ τοῦ ἐπιθέτου τοῦ συζύγου αὐτῆς, ὡς λ. χ. Νικολίνα ἢ τοῦ Νικολάου-ἢ σύζυγος, ὅστις ἐν Ἀρκαδίᾳ ἰδίως καλεῖται καὶ Κολίνος ἢ δὲ σύζυγος αὐτοῦ

(α) Ἐν τῷ δ. Ὀλυμπίῳ τῆς Ἠλείας ὑπάρχει χωρίον Κ α μ η ν α καλούμενον Κ α μ ι ν ι α δ' ἐν τοῖς δ. Πατρῶν, Φαλασίᾳς καὶ Φέριδος.

(β) Πλησίον τοῦ χωρίου Βυζιτσίου κεῖται τὸ Κ α σ τ ρ ο ν τ ῆ ς Μ ο ν ο β ὺ ζ α ς, περὶ οὗ εἰδικώτερον ἐν τῇ προσεχῶς ἐκδοθησομένῃ πεζοπορίᾳ μου «Ἀπὸ Πατρῶν εἰς Τρίπολιν».

(γ) Baedekers Griechenland 2. Aufl. σ. 308.

Κολίναϊνα καὶ Κολίνα (χωρ. τοῦ δ. Καλτεζῶν), Ἀναστάσαινα ἢ τοῦ Ἀναστασίου, Χροῖσταινα ἢ τοῦ Χρῆστου, Παντελίνα ἢ τοῦ Παντελῆ, Ἀνδρότταινα ἢ τοῦ Ἀνδρότσου, Γιάρμταινα ἢ τοῦ Γιάρμα, Δήμταινα ἢ τοῦ Δήμου κτλ. ἐκλαμβάνουσιν ἅπαντα τὰ εἰς *αιρα* λήγοντα ὀνόματα χωρίων ὡς Σλαυϊκά ὡς λ. χ. Ἀνδροῖτταινα (ἀνδροῖτος), Ἀλέστταινα (Ἀλέστας)(δ) ἐκ τοῦ ἀλέθω=ἀλήθω(ε), Βροῖστταινα, Κοντοβάταινα, Κοντοβουνήσαινα ἢ σύζυγος τοῦ Κοντοβουνήσου), Μαΐδταινα (δ. Παμῖσου), Πασαλίνα (ἢ σύζυγος τοῦ πασᾶ, δ. Κορώνης). Σλίβταινα (ὑπάρχει εἰσέτι ἐπίθετον Σλίβας καὶ Λίβας δ. Κράθιδος), Σίταινα (δ. Βρασιῶν), Φώλταινα, ἐκ τοῦ Φώταινα, (δ. Δύμης), Μαντίνα, ἴσως Μαντινεία, ἀποικία Μαντινέων, δ. Φελλίας τῆς Λακεδαίμονος), Ἀσόκταινα (δ. Τριπόλεως), Βρέστταινα, Βέρβταινα κτλ. Οἱ φιλόσλαυοι καὶ τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου Τοπόλοβα (δ. Πατρῶν) θέλουσιν ὡς σλαυϊκόν, ἐνῶ πράγματι σημαίνει *Τόπον λωβόν*=νοσηρόν, κακόν· πράγματι δὲ οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου τούτου καὶ πρότερον ἦσαν καὶ νῦν ἐτι εἰσι λωβοὶ (ε), δηλ. ἀσθενεῖς, χλωμοὶ (ὠχροί), ἔστιν ὅτε δὲ καὶ λεπροί, ἀντὶ δὲ νὰ πολλαπλασιάζωνται, ἐλαττοῦνται πάντοτε κατ' ἀριθμόν.

Περὶ δὲ τοῦ Σκλαβοχωρίου (τῶν ἀρχαίων Ἀμυκλῶν), ὅπερ οἱ φιλόσλαυοι θεωροῦσιν ὡς ἀλάθητον μαρτύριον τοῦ ἐκολαυῖσμου τῆς Λακεδαίμονος, ὁ κ. Σάβας λέγει τὰ ἐξῆς : «Ὁ Φραντζῆς ἀναφέρει τὸ Πελοποννησιακὸν Σκλαβοχώριον οἱ περὶ τὸν Φαλμεράεωρ, ἀγνοοῦντες ὅτι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων ἔχουσι πολλάκις τὴν ἱστορίαν των, ἐξ ὅλης ψυχῆς κηρύττουσι τὸ Σκλαβοχώριον ὡς ἀνάντηρον ἀποικίαν Σλαύων. Ὁ Φραντζῆς ἤκμασεν, ὡς γνωστόν, περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος, τὰ δὲ παλαιότερα μεσαιωνικὰ μνημεῖα, ἀντὶ τοῦ Σκλαβοχωρίου, σημειοῦσι τὰς ἀμύκλας. Ἡ πόλις αὕτη παρεφθάρη ἐπὶ Παύλου τοῦ Μονεμβασίας εἰς Ἀνύκλαν, ἐπὶ τῆς Φραγκοκρατίας εἰς Νύκλι καὶ ὕστερον εἰς Ἀμοῦκλι καὶ Μοῦχλι· ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀρχιεπισκόπου μαθάνομεν ὅτι, ἢ κατ' ἐξοχὴν στρατιωτικὴ αὕτη πόλις, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ἔχη δούλους πωλουμένους, κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον, διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως· διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ ἀρχόντες τῶν Μανιατῶν καλοῦνται ἐτι Νυκλιᾶνοι, ὡς ἔχοντες δούλους τοὺς παρ' αὐτοῖς λεγομένους *Φαμέγιους*. Τὰ ἀνδράποδα

(δ) Ἐπίθετον σωζόμενον καὶ νῦν ἐν Πελοποννήσῳ.

(ε) Ἐντεῦθεν καὶ τὸ ὄνομα Λεστενίτσα. (ποταμός ἐν τῷ δ. Ὀλυμπίας), κατὰ παράλειψιν τοῦ α, ὡς λέγει πολλάκις ὁ λαός· μέρα ἀντὶ ἡμέρα, ῥαποσίτι ἀντὶ ἀραποσίτι=ἀραπόσιτος κτλ. ἢ ἄλλοτε προστίθησι τὸ α, ὡς ἀστῆθι καὶ ἀστῆθος τὸ στῆθος, ἀβδέλλα ἀντὶ βδέλλα, ἀμπουκιά ἀντὶ μπουκιά κτλ.

(ε) Οἱ χωρικοὶ ὀνομάζουσι λ ω β ὸ ν πᾶν πρῶγμα χαλασμένον ἤγουν διεθαρμένον ἐν γένει· λέγουσι λ. χ. τὸ σιτάρι, τὸ βρυμπάκι κτλ. εἶνε λ ω β ὸ ἐρέτος· ὁ δεῖνξ εἶνε λωβός=ἀρρωστιάτης, χαλασμένος· τὸ μουλάρι, τὸ βόδι κτλ. εἶνε λ ω β ὸ. Οἱ κύριοι φιλόσλαυοι ἀγνοοῦσι τὴν τοιαύτην ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

ἦτοι οἱ Σκλάβοι τῶν Ἀμυκλαίων τούτων ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Σκύθαι· κατὰ πόσον δὲ οἱ τότε Πελοπονηνῆσι ἐγνώριζον τὴν Σκυθίαν, μανθάνομεν ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ αὐτοῦ Παύλου περὶ Ἀμυκλαίου μετὰ περιεργείας ἐξετάζοντος ἓνα σκλάβον αὐτοῦ περὶ τῆς ὑπὸ τῶν Σκυθῶν κατοικουμένης χώρας καὶ τῆς θρησκείας αὐτῶν. Ἐπειτα δὲ ἔχομεν καὶ Σκλαβοχῶρι ἐν Τήνῳ».

* *

Μετὰ τὰ ἥδη ρηθέντα, ἄς πιστεύσῃ ὁ βουλόμενος τοῦ κ. Ph. λέγοντος ὅτι «σλαυικά ὀνόματα ἀπαντῶσι τοσοῦτω πολυάριθμα ἐν ἀπάσῃ τῇ Ἀρκαδίᾳ, Ἀχαίᾳ, Ἡλιδί, Μεσσηνίᾳ, καὶ τῷ Ταυγέτῳ καὶ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Εὐρώτα, ὥστε ἀναγκαζόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ πεδινὰ μέρη τῶν ἐπαρχιῶν τούτων, ἂν οὐχὶ ἀποκλειστικῶς ἐπικρατεστέρως ὅμως ὑπὸ Σλαύων ὀκίσθησαν, ἵνα δὲ φωτίσωμεν τὸν ἀναγνώστην καὶ περὶ τούτου, λέγομεν αὐτῷ ὅτι ἐν ἀπάσῃ τῇ Πελοποννήσῳ ὀνόματα τόπων ἢ χωριῶν λήγοντα ἐν γένει εἰς ὀσα, ἰσα, στίσα κτλ. καὶ ὄντα χάριν τοῦ κ. Ph. σλαυικά, ἀπαντῶσιν ἐν ὄλῳ 104 ἐκ τῶν 2156 τῶν ἐμπεριεχομένων ἐν τῇ χερσονήσῳ. (α) Ποῦ εἰσι λοιπόν, κύριε Φίλιππον, τὰ πολυάριθμα σλαυικά ὀνόματα τὰ ἀπαντῶντα ἐν ἀπάσῃ τῇ Πελοποννήσῳ, ἐξ ὧν ἀναγκάζεσθε νὰ παραδεχθῆτε ὅτι τὰ πεδινὰ τῆς χώρας μέρη ὀκίσθησαν ἐπικρατεστέρως ὑπὸ Σλαύων;

Ἄλλ' ὥσανεὶ μὴ ἤρουν οἱ Σλαῦοι, ὁ κ. Ph. λαμβάνει ἐπικούρους καὶ ἐτέρους ἐχθρούς τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δι' ὧν οὗτος τέλεον ἀπώλεσε τὴν προτέρα αὐτοῦ Ἑλληνικὴν καταγωγὴν καὶ μετεβλήθη εἰς κράμα λαῶν, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς. Τίνες δ' εἰσὶν οὗτοι; «Μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν Σλαύων, λέγει, τὰ λίαν ἐξησθενημένα λείψανα τῶν Ἑλλήνων, (τὰ ἐπανειλημμένως καταστρέψαντα τοὺς ἐνίοτε ἀφηνιάσαντας σλαύους, ὡς προεῖρηται), ἔσχον τὴν ἀνάγκην τῆς ἀμέσου ἀντιλήψεως τῆς κεντρικῆς Κυβερνήσεως, ἵνα ἀμυνθῶσι κατὰ τῶν ξένων (ὡς λ. χ. ἐν Πάτραις, ὡς προεῖρηται, ὅτε ὁ τῆς κεντρικῆς κυβερνήσεως στρατηγός, ὁ ἐν Κορίνθῳ ἐδρεύων, ἀφίκετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀπὸ τοῦ θριάμβου τῶν Πατρῶν). Πολυάριθμοι ἄποικοι, κοσμοπολίται βυζάντιοι, ἐπλήρωσαν τὰ κενὰ αὐτῶν. Ἐκτοτε δὲ ὁ βυζαντισμός ὑπερίσχυεν ἐν τε τῇ γλώσσῃ (;) τῇ διοικήσει καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὸ ὄνομα Ἑλληνας ὑπεχώρησεν εἰς τὸ τῶν *Romaios*. Συγχρόνως δ' ἀνεμίγησαν καὶ σλαυικοὶ χαρακτῆρες ἐν τῷ νέῳ ἑλληνισμῷ καὶ ἐπηρεάσθη ἡ γλώσσα διὰ σλαυισμῶν. (Διατὶ ὁ κ. Ph. δὲν παρατίθουσιν ἓνα τοῦλάχιστον τῶν σλαυισμῶν τούτων, ἵνα ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ πιστεύσωμεν;) Ἐκ τῶν ἐκβυζαντισθέντων Ἑλλήνων καὶ τῶν ἐξελληνισθέντων

(α) Στατιστικὴ τοῦ συνοικισμοῦ κτλ. τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ Θεμιστ. Ἰωαννίδου. Ἐν Πάτραις 1871. Τούτων ἐν μὲν τῷ Νομῷ Ἀχαΐας εἰσὶ 537 : 29, ἐν δὲ τῷ τῆς Ἀρκαδίας 365 : 21, ἐν τῷ τῆς Λακωνίας 494 : 27, ἐν τῷ τῆς Μεσσηνίας 478 : 26 καὶ ἐν τῷ τῆς Ἀργολοκορινθίας 282 : 1.

σλαύων παρήχθη οὕτω νέον κράμα λαοῦ, οἱ ἰδίως «Πελοποννησίου», ὡς τότε ἑκαλοῦντο, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ ἕτερα λαϊκὰ στοιχεῖα τῆς χερσονήσου.... Μόνον δ' ἐν Μάνῃ καὶ Τζακωνίᾳ διεσώθησαν τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ ὑπὸ τοῦ ἐκβυζαντισμοῦ, ἂν οὐχὶ ἐντελῶς καὶ ἀπὸ τῆς συμμίξεως μετὰ σλαύων».

(Ἐπειτα)

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ἐπειδὴ παρὰ πολλῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων συνδρομητῶν καὶ ἀναγνώστων λαμβάνομεν συχνῶς ἐπιστολάς δι' ὧν προβάλλουσι τὴν λύσιν διαφόρων ἐπιστημονικῶν ζητημάτων, ἢ ἐπιζητοῦσι παντοίας πρακτικὰς ὁδηγίας ἐκρίναμεν καλὸν ἵνα αἱ ἀπαντήσεις ἡμῶν μὴ δίδωνται τοῦ λοιποῦ δι' ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν ἀλλὰ δημοσιεύονται ἐν ταῖς στήλαις τοῦ **Προμηθεύς**, ἄλλως τε καὶ διότι τὰ πλεῖστα τῶν ζητημάτων εἰσὶ κοινῆς ὠφελείας, πρὸς δὲ καὶ ἵνα μὴ ἀπολλύηται ἢ τοιαύτη ἡμῶν ἐργασία γινομένη μάλιστα μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, Ἀπὸ τοῦ παρελθόντος δὲ φύλλου ἠρχίσασμεν τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν καὶ τοιοῦτον προὔτιθεντο σκοπὸν τὰ περὶ *φωτογράφου* καὶ *βουρξίου σέλαος* μικρὰ ἄρθρα. Πιστεύομεν ὅτι ὁ νεωτερισμὸς ἡμῶν οὗτος θὰ τύχῃ τῆς δεοῦσης ἐκτιμῆσεως παρὰ τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, ὧν πᾶσαι αἱ ἀπορίαι θέλουσι τυγχάνει ἱκανοποιήσεως κατὰ τὴν σημερινὴν τῆς ἐπιστήμης κατάστασιν· οὕτω δὲ θὰ ἔχωμεν τὴν εὐαρέστησιν νὰ διατελῶμεν μετ' αὐτῶν ἐν ἀδιαλείπτῳ πνευματικῇ ἐπικοινωνίᾳ.

Διὰ ποῖον λόγον γινώσκται ὁ οἶνος, καὶ ἂν ἡ χρῆσις τῆς γύψου εἶρε βλαβερά;

Πρὸς διατήρησιν τῶν λευκῶν καὶ ἐρυθρῶν οἴνων ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἰσπανίᾳ, καὶ παρ' ἡμῶν ἐθίζεται ἡ καλουμένη *γύψωσις* (*platrage*) τῶν οἴνων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μίγνυται τὸ γλευκὸς ἢ καὶ ὁ προσφάτως παρασκευασθεὶς οἶνος μετὰ ποσοῦ τινος ἀνδρῶν γύψου (ἐψημένης), ἥτις καὶ διαυγέστερον καθίστησιν αὐτὸν καὶ χροιάν καλλιτέραν τῷ παρέχει καὶ ἐξαφανίζει σύναμα τὴν διατήρησίν του προκειμένου μάλιστα νὰ μεταφερθῇ. Πλεῖστα ὅμως πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι οἱ οἶνοι οἱ γυψωθέντες ἐξαλλοιοῦνται οὐ μικρὸν κατὰ τὴν φυσικὴν αὐτῶν σύστασιν. Ἐν τῷ οἴνῳ ὡς γνωστὸν ὑπάρχουσι φύσει ἄλατα τρυγικοῦ καὶ φωσφορικοῦ καλίου τὰ ὁποῖα διὰ διπλῆς ἀποσυνθέσεως μετασχηματίζει ἡ γύψος (θεικὸν ἀσβέστιον) εἰς ἄλατα τρυγικοῦ καὶ φωσφορικοῦ ἀσβεστίου, ἀμφοτέρα ἀδιάλυτα· τὰ ἄλατα ταῦτα συνεπῶς καθιζάνουσι, συμπαρασύρουσι δὲ τὰ ἐν τῷ οἴνῳ αἰωρούμενα σωματῖα καθιστῶντα αὐτὸν διαυγέστερον. Τὸ ἀφ' ἐτέρου ὅμως σχηματιζόμενον ὄξυνον καὶ οὐδέτερον θεικὸν κάλιον